

PARENTESEN

december 2020 nr 8

www.pargas.spfpension.fi

- Sid 2: Höstmötesreferat
- Sid 3: Läskunnig
- Sid 4: Ordförandens spalt
- Sid 5: Mina egna berättelser, skrivarkurs
- Sid 6-7: Styrelsen och grupperna
- Sid 8: Pirkko Karrento intervjuer
- Sid 11: Jul - Frågesport
- Sid 12 Att spela i orkester
- Sid 14: Vitkindade gäss

Julnattten 2019: Gunnel Jansson, Fotoklubben

Höstmöte.

Pargas svenska pensionärers höstmöte hölls 18.11 i ett sparsamt fyllt Brankis. Sexton föreningsmedlemmar var närvarande och alla bar ansiktsmask. Makabert i all sin saklighet. Mötet streamades via föreningens facebook sida och kunde alltså följas med i real tid. Mötet finns ännu att se via facebook.

<https://www.facebook.com/Pargasiten>

Ordförande Mikael Reuter hälsade välkommen och kunde konstatera att det inte ofta är så att man önskar att deltagarantalet är lågt, men så är det nu.

Till mötesordförande valdes Kurt-Erik Långbacka och till mötessekreterare kallades Vivan Norring-Nyström.

På höstmötet föreläggs verksamhetsplan och budgetförslag för följande verksamhetsår. Då tiderna är ovissa är det svårt att kunna förutsäga hur inkommande år kommer att se ut i praktiken. Planeringen har därför uppgjorts för ett ”normalt år” och verksamheten beräknas fortsätta enligt tidigare ramar. En glädjande nyhet är att en hobbygrupp för pensionärernas golfande inleder sin verksamhet. Gruppledare är Johan Nyberg. Medlemsavgiften år 2021 är fortsättningsvis 20 € (varav 14 € går till förbundet).

Budgetförslaget var även uppgjort enligt ett normalt verksamhetsår och fastställdes.

Sedan blev det aktuellt med val av föreningsordförande och styrelsemedlemmar. Mikael Reuter återvaldes till ordförande för föreningen. Styrelsemedlemmarna Maria Simberg-Sörensen och Bror Berg återvaldes och i stället för Vivan Norring-Nyström och Kari Penttinen, som inte enligt stadgarna kunde återväljas, valdes för två år Annica Forssell och Carl-Gustav Nygårdas. Som verksamhetsgranskare fortsätter Bengt Söderman samt invaldes Bertel Karlsson. Som suppleanter för verksamhetsgranskarna fortsätter Stig Engman och Kaj-Gustav Grönroos.

Mötesordföranden tackade Vivan Norring-Nyström och Kari Penttinen för utmärkt utfört värv och önskade dem ”Sköna pensionärsdagar”.

Mötet var slut. Alla tackade alla och leendena gömde sig under maskerna.

Gunnel Jansson

Nyheter från Pargasiterna:

Pensionärerna startar en ny hobbyklubb 2021: golf.

En storbildsskärm (85”) har Psp inköpt med bidrag från Lederverksamheten. Skärmen är placerad i Seniorum och kan användas av alla som möts där.

Läskunnig. Läsförhör.

Det är att tänka på, att det fanns läskunniga i Pargas på 1800 talet. Min mor född 1895 besökte en ambulerande skola i Storgård Mellangård, tillsammans med sin kusin Emmy Pettersson (Moberg), dotter till Edla Charlotta och Otto Moberg. Vad mamma berättade kom lärarinnan hem till dem. Det var deras första steg till läskunnighet. Senare fortsatte hon till Sunnanberg skolas fyra klasser. Fortsatte några kvällar på så kallad aftonskola, senare Pjukala Folkhögskola. Men hon betonade ofta att hon deltagit i läsförhör och blivit utfrågad av prästen och klockaren. För sin läskunnighet fick hon många kors på sin läsosidil.

Läsförhören utdelades Boulvis. Mörkby hörde till Vannais Boule. Prästen och klockaren söktes från Malmen på vintern med häst och släde. De skulle även bjudas på mat och dryck.

Läsförhörs besökare bjöds även på kaffe, kanske någon kaka. Läsförhöret inleddes ofta med en psalm och prästen höll sedan en liten andakt.

På läsförhöret kunde även väljas medlemmar till Kyrkofullmäktige (pappa var elva år till 1939, så kom kriget). Söndagsskollärare utsågs även, jag tror det var fyra som valdes, utspridda över Ålön (Mustfenn, Tennäs, Vannais, Mörkby). Viktigt

var även att bestämma vem som skulle ha nästa läsförhör.

De unga som skulle besöka skriftskola under året förhördes av prästen om sin religions kunskap. Min kusin Etel var en av dem. När läsförhöret var avslutat spändes Primus för släden och prästen och klockaren kördes hem till Muddais och kantorn till Malmen.

Men på kvällen blev det kalas med släkt grannar och vänner. Då var det en kock som skötte om mat och dryck. Festen kunde på gå till småtimmarna, men då hade ögonen slutits av många små. Nog har jag även besökt läsförhör i Mustfenn och Tara. På Mustfenn gård strax efter kriget var det även kalas. Jag kommer ihåg vilken god mat och glassen som hade kärnats på gården. När kalaset var slut spändes hästen för släden och körde hem till Mörkby. Det var många gånger kallt så fällen och slädomattan var nog bra att krypa in i under slädfärden.

Det är vackra minnen som dagens barn inte får vara med om.

*Det är minnen att leva på
Från det vi var små*

Ruth Johansson 2.11.2020

Foto: Vivan Norring-Nyström

Ordförandens spalt

Den 18 november kunde vi hålla vårt stadgeenliga höstmöte i Brankis (se Gunnel Janssons referat på s. 2). Aldrig förr har så få personer varit närvarande på våra allmänna möten eller månadsträffar. Vi satt där med munskydd på, glest placerade på enskilda stolar ute i salen. Det kändes konstigt, men på det viset följde vi snällt de rekommendationer (helt befogade) som myndigheterna gett. Mötet godkände styrelsens verksamhetsplan och budget, men ännu vet vi inget om i vilken mån de kan förverkligas under det kommande året. Det är bara att hålla tummarna och hoppas på att ett fungerande vaccin ska kunna tas i bruk så snart som möjligt så att vi kan börja leva ett någorlunda normalt liv igen. Den här epidemin har verkligen fått en att inse hur viktigt det är med umgänge och samarbete. På mötet omvaldes jag som ordförande för ett år till, trots att jag tidigare hade tänkt mig att det skulle få räcka med de fem år jag nu varit ordförande. Jag tackar för förtroendet, men om ett år blir det dags för någon annan att träda till. Av de fyra styrelsemedlemmar som stod i tur att avgå kunde Vivan Norring-Nyström och

Kari Penttinen inte återväljas på grund av bestämmelserna i föreningens stadgar, och i stället valdes Annica Forssell och Carl-Gustav Nygårdas som nya styrelsemedlemmar. Jag tackar vår långvariga och effektiva sekreterare Vivan och vår aktiva styrelsemedlem Kari för deras fina arbete, och hälsar samtidigt Annica och Carl-Gustav välkomna.

Det är stora utmaningar vi har framför oss, och jag hoppas verkligen att all vår livliga verksamhet så snart som möjligt kan komma igång igen, och att det också leder till att vi får allt fler medlemmar.

Slutligen vill jag slå ett slag för en aktivitet som kommer att få en lite annorlunda form det här läsåret, nämligen våra medlemmars möjlighet att ställa upp för samtal på svenska med medicine studerande från Åbo universitet. Under rådande förhållanden kan de fysiska besöken inte bli av, men i stället får intervjuerna ordnas per telefon (se rutan nedan). Jag hoppas att så många som möjligt vill låta sig intervjuas, eftersom det är viktigt att de finska studenterna får uppleva att det verkligen finns folk som talar svenska.

Må gott och ta vara på varandra!
Mikael Reuter

Kontakt på svenska med finska medicine studerande

Nu är det dags igen för den mångåriga och fina traditionen med medicine studerande vid Åbo universitet som gör intervjuer på svenska med svenskspråkiga pensionärer i skärgården. I det nuvarande läget är det tyvärr otänkbart att studerandena skulle besöka någon personligen, och därför måste vi i stället satsa på en intervju per telefon. En sådan kan ju inte ersätta en genuin kontakt med en person och ett besök i skärgården, men under rådande omständigheter kan den fungera som en kompromiss. För studerandena ger den en möjlighet att få personlig kontakt med svenskspråkiga och att använda svenska i praktiken innan den s.k. kliniska fasen på undervisningssjukhus börjar efter julen. Vissa av intervjuerna kan troligen göras i december, men de flesta först efter nyår.

Denna gång är det fråga om cirka 150 studerande, men de ska "möta" pensionären parvis, precis som tidigare. Det passar också mycket bra om någon skulle vilja ha kontakt med flera studerande. Vi hoppas att så många som möjligt är intresserade av att ställa upp för en intervju. Anmäl ditt intresse genom att meddela föreningens ordförande Mikael Reuter ditt namn och telefonnummer, helst per e-post mikael@undala.fi eller alternativt per sms till nummer 040 552 49 78. Skriv *Med.stud.* som rubrik.

Skrivarkurs i Pargas

MINA EGNA BERÄTTELSE – minnen och tankar blir texter

januari–maj 2021

Kursen för dig som vill uttrycka dina tankar i skrift, skriva ner dina minnen, leka med ord och uppleva skaparglädje.

Nu får du en chans att skriva ner det du länge velat skriva, eller att inse att du vill skriva, även om du inte tänkt den tanken förut. Utöver skrivandet gör vi kreativa övningar. Du arbetar med dina texter också mellan kursträffarna. Deltagarna utgör en trygg, sporrande grupp som delar skriverfarenheter och texter med varandra.

Du blir knappast författare under kursen, men du får utforska ditt inre ordvimmel, dina tankebilder och minneskänslor, och efteråt har du något nerskrivet och sparat i lämpligt format.

Kursen består av 5 närstudietillfällen, distansarbete samt personlig handledning. Som förhandskunskap krävs tidigare användning av textbehandlingsprogram och e-post.

Kursledare: Tove Hagström, FM, lärare i modersmålet och litteratur, psykodramatiker

Kurstid: vard. kl. 10–15
20–22 januari, 8–9 februari, 9–11 mars, 8–9 april, 3–5 maj

Kurspris: 435 € (faktureras i två rater)
Inkl. undervisning, enskild handledning och lunch under kursdagarna.

Plats: Kombila, Elmgrenvägen 11 i Pargas. (möjlighet till logi finns)

Anmälan: vnf.fi/kurs/skrivkurs senast 4.12.2020

Info: kurser@vnf.fi, 044 022 6021, vnf.fi/kurser

Deltagarna antas till kursen i anmälningsordning. För att kursen skall ordnas krävs minst 10 deltagare (14 platser).

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2020

Ordförande	Mikael Reuter mikael@undala.fi	040 552 49 78
Vice ordförande	Gunnel Jansson jansson.gunnel@parnet.fi	040 595 72 03
Sekreterare	Vivan Norring-Nyström ia@norrskata.com	0500 83 74 38
Vice sekreterare	Margareta Blomqvist margareta.blomqvist@granvik.fi	040 720 40 96
Skattmästare	Bror Berg laban1234@gmail.com	040 560 19 38
Vice skattmästare	Kari Penttinen kari@esnet.fi	050 511 97 77
Övriga ledamöter	Stig Kavander swkavander@gmail.com	0400 22 21 87
	Kurt Lindroos kurt.lindroos475@hotmail.fi	0500 59 40 45
	Maria Simberg-Sörensen maria.ss@parnet.fi	040 825 50 39

Funktionärer

Medlemssekreterare	Kurt Lindroos	(se ovan)
Mediekontakt	Gunnel Jansson	(se ovan)
Teknikansvarig	Kari Penttinen	(se ovan)
Fotograf/Klippboken	Stig Kavander	(se ovan)
Parentesens redaktion	Maria Simberg-Sörensen	(se ovan)
	Gunnel Jansson	(se ovan)
Parentesens ombrytning	Carl-Gustav Nygårdas	040 507 14 61
Webbansvarig/Webbredaktör	carlgustav.nygardas@gmail.com	
IT-stödperson	Pentti Nyström	050 566 70 35
	pena@norrskata.com	
Medlem av SPF:s arbetsutskott	Mikael Reuter	(se ovan)
Medlem av SPF:s kommitté för intressebevakning	Clara Kronqvist-Sundström	(se nedan)
Medlem av SPF:s resekommitté	Asta Lindholm, lindastae@gmail.com	040 575 31 20
	Clara Kronqvist-Sundström, ordf. kronqvistclara@gmail.com	040 867 19 48
	Gunnel Jansson, medlem	(se ovan)

Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren

Kurt Lindroos 0500 59 40 45 kurt.lindroos475@hotmail.fi eller till föreningens sekreterare **Vivan Norring-Nyström**, 0500 83 74 38 ia@norrskata.com eller via webben.

HOBBYGRUPPER

Boule, IT, konst, musik och trädgård enligt separata kallelser från gruppledarna

Boccia/Boule	Estrid Enlund	050 346 35 70	essi.enlund@outlook.com
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92	seppo.rajamaki1@gmail.com
Bridge	Per Österman	0400 21 14 52	per.osterman@parnet.fi
Da Capo	Maria Simberg Sörensen	040 825 50 39	maria.ss@parnet.fi
Encore	Maria Simberg-Sörensen		
Fotogrupp	Lorenz Michael	0400 23 31 43	losse.michael@gmail.com
Fågelskådning	Marcus Duncker	040 552 11 00	duncker.marcus@gmail.com
IT-grupperna	Pentti Nyström	050 566 70 35	pena@norrskata.com
Diskussionsgrupp	Marianne Saanila	040 722 62 26	marianne.saanila@parnet.fi
Litterära salongen	Stina Engblom-Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 505 15 22	sundstroms@parnet.fi
Trädgårdsgrupp	Amie Nygrén	045 258 26 30	amie.nygren@gmail.com
Vattengymna	Kari Penttinen	050 511 97 77	kari@esnet.fi

Följ med hemsidans. www.pargas.sfpension.fi händelsekalender eller föreningens Facebooksida *Pargas svenska pensionärer*. Många grupper informerar där om aktuella händelser.

Programgrupperna och gruppledarna för PSP:s månadsträffar

1.	Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2.	Mårten Malmlund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3.	Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4.	Rainer Wahtera	0400 91 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
5.	Rose-Marie Lindroos	050 562 54 10	rose.marie48@hotmail.fi
	Kurt Lindroos	0500 59 40 45	kurt.lindroos475@hotmail.fi
6.	Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7.	Christina Ahlsund	040 759 90 52	cahlsund@parnet.fi
	Arvo Björkroth	044 564 93 51	arvobjorkroth@yahoo.com
8.	Annica Forssell	050 553 02 95	forssell.annica@gmail.com
	Solveig Nurmela	040 723 95 96	solveig.nurmela@abo.fi
9.	Carita Karlsson	045 641 52 66	tiitikarlsson@gmail.com
10.	Siv Nygårdas	040 574 24 31	siv.nygardas@gmail.com
	Aino Mattsson	040 844 06 98	aino.mattsson42@gmail.com

Hedersmedlemmar i föreningen

Benita Nyberg, Georg Uppman, Karl-Gustav Laurén, Kurt-Erik Långbacka och Stina Engblom-Colliander

God Jul och Gott Nytt år önskar Psp sina medlemmar

Konsten att njuta av livet

Det har varit självklart att man på månadens tredje onsdag vandrade till Brankis, träffade sina vänner och tittade och lyssnade på trevligt program, säger **Pirkko Karrento** och fortsätter:

Det har snart gått ett år sen den senaste sammankomsten. Nu har coronaviruset tagit huvudrollen i allas liv. Våra möjligheter till rekreation har tydligt begränsats.

Jag bor i Seniorhemmet med ett tjugotal seniorvänner. En dag tänkte jag ordna min bokhylla lite grann. Jag tycker mycket mera om böcker än att ordna dem, så det tog inte länge förrän jag hade hittat en intressant bok: *Konsten att njuta av livet* av *Lin Yutang*. Han säger: ”*jag tror att det är en av de största njutningar livet skänker att man kan dra benen upp under sig i sängen. I denna ställning kan alla diktare dikta odödlig poesi, alla filosofer revolutionera det mänskliga tänkandet och alla vetenskapsmän göra epokgörande uppfinningar.*”

Jag märkte att mitt sätt att njuta av livet är nästan likadant; jag ligger i sängen, läser deckare, somnar och drömmer om allt som jag som diktare eller filosof kan åstadkomma. Då är det ingen skillnad om det är fråga om sk. normal tid eller coronatid i min sk. Coronabunker.

I mångas liv är skillnaden betydande mellan coronatiden och livet före. När det gäller oss pargasiter som hör till riskgruppen, kan det ytligt sätt inte vara så stor skillnad för oss hur vi använder våra dagar. Jag frågade några pargasiter hur de njuter av livet nu och ifall allt var mycket annorlunda före viruset.

Benita Nyberg berättar att före coronatiden var hon lycklig. Hon tycker att livet i Seniorhemmet var härligt. Hon har bott här ända sen början och har varit med olika hobbyn, bl.a. kortspel, gympan, olika tillställningar under alla år. Hon har sin lilla

trädgård där hon sysslade med ett och annat så länge hon orkade. På somrarna åkte hon till landet och var tillsammans med barnen och barnbarnen.

Coronatiden – Benita säger att hon är utåtriktad och tycker mycket om sällskap, Nu är det svårare att njuta av livet. Något kommer hon ändå på. Hon brukar vakna tidigt. Hon hämtar sina två morgontidningar, kokar kaffe, tar fram något att äta – semla med ost och lingonsylt, går tillbaka till sängen, läser, äter, läser och njuter. Denna procedur tar ca två timmar.

Mikael Reuter: Som pensionär njuter jag framför allt av friheten att göra vad jag har lust. Jag kan njuta av sena morgnar då jag läser tidningen så länge jag vill, jag kan njuta av att promenera i den härliga naturen eller ställa mig på vedbacken och klyva ved, och under normala förhållanden kan jag umgås med släktingar, gamla kolleger och vänner både i Pargas och Helsingfors och hela Norden. Och mycket utbyte har jag förstås också av att få vara aktivt med i pensionärsföreningens verksamhet, både som ordförande och som medlem av hobbygrupper och deltagare i månadsträffar och resor.

I dessa coronatider är ju det mesta annorlunda, framför allt när det gäller sociala kontakter. Att ”umgås” via sociala medier, telefon, e-post och mötesprogram som Zoom ersätter inte den verkliga fysiska samvaron när man kan äta och dricka och prata och skratta tillsammans. Men man får göra vad man kan, och träffa t.ex. barn och barnbarn och utvalda närstående och vänner med iakttagande av försiktighet. Och ut i naturen kan man ju alltid gå och njuta av den.

Mai Lindblom berättar: ” Jag vistas hemma i lugn och ro med Katten, min följeslagare och familjemedlem i fjorton år. Dessutom behöver jag klassisk musik, böcker, tidningar och goda vänner.

Under coronatiden har TV:n dessvärre fått en lite för dominerande roll i hemmalivet. Lyckligtvis ordnas numera vissa sammankomster med begränsat deltagarantal och iakttagande av avstånd till nästan, så det är trevlig avkoppling.

Kari Penttinen berättar om sitt sätt att uppleva lyckliga stunder före och under coronatiden:

I nuläget med Corona pandemin måste man känna sig lycklig när ens familj och barnens familj har klarat sig utan smitta och smitta inte har upptäckts bland våra bekanta.

Sen kan jag uppleva korta stunder av lycka när jag lyckas hitta en fågel som jag aldrig tidigare sett. Under många år har jag vandrat i Lappland med samma människor. De har lärt sig att jag hela tiden spanar efter fjällpipare. De ställer upp och försöker hjälpa mig att hitta en fjällpipare. "Millainen ääni sillä kesäkurpitsalla on?" Fågeln heter "keräkurmitsa" och inte kesäkurpitsa, kesäkurpitsa är på svenska zucchini!

För ett år sen på våren fick jag ett meddelande att fyra fjällpipare hade upptäckts i Letala. Jag körde dit och tänkte att det blir enkelt att hitta fåglarna. Då jag kom fram visade det sig att de fanns nånstans på ett öppet fält som var runt tio kvadratkilometer stort. Jag spanade med min tubkikare i ett par timmar utan att hitta fåglarna. Fälten var inte jämna utan de gick i vågor och det behövdes bara en ås på tjugo centimeter för att dölja fjällpiparna. Till slut såg jag en fågelskådare en kilometer bort som började vifta med armarna. Då fick jag bråttom dit och hade lyckan med mig och fick se fyra fjällpipare söka maskar i broddåkern. Då kände jag mig lycklig, men när man uppnått nånting vill man ha mera! Jag vill se fjällpipare i deras naturliga häckningsmiljö i Lappland. Fjällpiparen lär vara helt orädd under ruvningstiden och då kan man få en bild av den på en meters avstånd.

Coronatiden gör att man lätt blir deprimerad. Det känns som om ingen framtid existerar. Då sätter jag i gång och planerar för en vandring i fjällmiljö eller i en nationalpark. Väljer ett mål för vandringen, funderar på vad jag vill uppleva. Tar reda på så mycket som möjligt om platsen och bästa tiden för att besöka den.

För ett par år sen gick jag "Karhunkierros" i Kuusamo på hösten tillsammans med fyra andra vandrare, 81 km i Oulanka nationalpark. I nationalparken växer två verkligt sällsynta växter, guckusko och norna och dessutom häckar blåstjärten där, en fågel som jag aldrig sett under mina sextio år som fågelskådare. På hösten hade man ingen möjlighet att hitta vare sig växterna eller blåstjärten. En ny utflykt till Oulanka nationalpark under juni månad är nånting som är värt att planera för och drömma om! Om vi får vaccin under våren kan utflykten ordnas redan nästa år, annars får man hålla drömmen vid liv till följande år!

Stina Engblom Colliander svarar på Pirkkos frågor:

På vilket sätt njuter du av livet?

Jag är glad över att ännu få vara kvar i livet och trots olika krämpor kan jag njuta av livet och av vardagen.

Jag njuter av morgonen då jag får äta min gröt med blåbär från frysen och dricka mitt kaffe samtidigt som jag läser morgontidningen i lugn och ro och tittar på allt det mina härliga vänner på facebook delat med sig av: bilder, videor, artiklar, minnen, kloka tankar m.m. Jag vet att jag är extra privilegierad genom att jag får dela min vardag med min kära man och våra hundar är förstås viktiga för vårt välbefinnande

Vi försöker gå ut på en promenad varje dag och jag njuter speciellt av den friska luften i skogsmark, 1-2 kilometer är lagom för mig. Med åldern har god mat blivit ett allt viktigare njutningsmedel och vi försöker äta både billigt, gott och hälsosamt.

På kvällen blir det ofta TV, nyheter, dokumentärer, några serier och gärna

debattprogram. Gäller det underhållning väljer jag helst SVT.

Vid läggdags läser jag nästan alltid en bra bok. Sedan ser jag förstås alltid med glädje fram mot att träffa mina nära och kära.

Har du några knep under Coronapandemin?

I och med pandemin och den isolering som blivit en följd av den, tänker vi kanske främst på allt som är förbjudet eller omöjligt.

Men trots allt finns det massor kvar att glädjas åt:

Vi lever, vi får gå ut och promenera, vi får utomhus träffa i varje fall de barn och barnbarn som bor i vår region.

Vi får äta gott och baka en kaka till kaffet.

Vi får skämma bort oss med lite choklad eller ett glas vin.

Vi får ännu gå till Biblioteket och låna massvis av böcker.

Vi har radio och TV med nyheter och underhållning.

Vi kan krama vårt husdjur och tala i telefon med familjen och vännerna.

Cornelius Colliander:

På vilket sätt njuter du av livet?

Frågan kan bli hur filosofisk som helst, men genom att vara medveten om hur bra jag har

det, arbeta, hålla kontakt med släkt och vänner och vistas ute i naturen så mycket jag kan njuter jag av det liv jag har.

Har du några knep för att njuta av livet under Coronaepidemin?

Coronaepidemin har gjort att man måste minska på sina sociala kontakter och inte kan delta i evenemang som förut. I stället har jag sysslat med sånt som jag i andra fall inte skulle ha tid till, jag kan läsa böcker, skriva, göra experiment med keramikglasyrer och aktivt delta i sociala medier. Under pandemin har jag kunnat ta det lugnare då det inte finns så mycket åtaganden.

Lin Yutang: att öppna fönstret och släppa ut en geting, Är inte det lycka?

Jag hoppas att jag har lyckats att få alla pargasiter att hitta olika sätt att uppleva något positivt under denna bedrövliga tid, och som de ständigt upprepar på TV: VI KOMMER ATT KLARA OSS!!

Pirkko Karrento

Foto: Stina Engblom Colliander

JUL - FRÅGESPORT

Frågorna är uppgjorda av Pirkko Karrento. Svara senast onsdagen den 30 december. Först dragna rätt svar belönas med ett paket kaffe.

1. Vem förkunnar julfreden i Åbo? Titeln sökes.
2. Varifrån kommer Lucia ursprungligen?
3. Vad hände 1827 för första gången i Finland på prästgården i Pargas?
4. När började man allmänt sjunga Hosianna i Finland?
 - a) För 100 år sedan
 - b) För 150 år sedan
 - c) För 200 år sedan
5. Vem har komponerat melodin till Hosianna?
6. Vad betyder ordet "Hosianna"?
7. I vilket land lade man för första gången en mandel i julgröten?
 - a) Tyskland
 - b) England
 - c) Danmark

Svaren på frågorna skickas till maria.ss@parnet.fi eller kan läggas i en svarslåda som finns på Seniorum, Strandvägen 30, öppet må-on 09.00-15.00. Kom ihåg att ge namn och telefonnummer.

Foto: Vivan Norring-Nyström

Att spela i orkester

För min del inleddes orkesterspelandet 1948, då jag och fyra andra skolpojkar grundade orkestern "Five Swingers" i Närpes. Av namnet framgår vilken musiktyp vi försökte åstadkomma. Klarinett, saxofon, trummor, bas och piano var vår sammansättning och jag skötte pianot. Vi gick i skola på olika håll varför övningarna skedde i samband med skolloven och på sommarn. Några större "keikkor" hann vi inte få innan våra vägar på grund av studier skildes åt. Ambitionerna var stora men kunnandet i jazzens väsen var inte så höga, men skojigt var det.

Följande etapp var som pianist i den etablerade dansorkestern "Swing" med vilken jag under några år spelade i ungdomslokaler och dansbanor i Österbotten. Problemet var att piano-instrumenten i ungdomslokalerna oftast var av dålig klass och förstärkarsystemet ganska outvecklat. Nångång "måste" jag hantera ett pianodragspel, som jag tyvärr inte alls behärskade. Det kändes ibland litet pinsamt.

Under studietiden i Åbo behövdes dansmusik på Kåren. Min bror Ralf på klarinett och jag på piano var grunden och då jag fungerade som bandleadare fick gruppen namnet "Kurres Skutt-knackare." Som bandleadare gällde det att hitta lämplig repertoar, göra små arrangemang och stampa i gång låtarna. One, two – one, two, three, four... Evergreens av olika slag var stommen i reper-toaren. För dansens skull måste vi naturligtvis plocka in nån vals och nån tango allt emellanåt. Mitt pianospelande byggde helt på gehör. En melodistämman med ackordbeteckningar var grunden och sen gällde det att ackompanjera solisterna och själv åstadkomma solon baserade på 8 taktersmelodin som togs i repris, därefter "sticket" som också i regel var på 8 takter och så avslutades låten med huvudtemats 8 takter. Sen kom soloinläggen innan det var dags att gå tillbaka till början. Så höll vi på så länge med varje låt att det blev lämpligt för paren på golvet att byta partner.

Sommaren 1999 jammade Ralf och jag som vanligt på sommarstället i Korpo. Tittis och min son Micke, som är proffstrombonist deltog också ibland. Så en dag föddes idén om att grunda en jazzfestival i Korpo. Micke som hade goda kontakter i jazzkretsar tog hand om saken och snart hade Korpo Sea jazz sparkat igång. Vi tyckte att arrangörerna också kunde bidra till musiken, varför vi grundade Husbandet, som med sin opretentiösa swing repertoar passade bra in i bilden som ett mellanspel till de proffsiga jazzartisterna. För sammansättningen klarinett, vibrafon och piano gjorde jag många arrangemang i äkta Benny Goodman anda, och vi uppträdde ofta med poesi och jazz kvällar både på Åland och i Åbolands skärgård. Ett uppträdande hann vi också med på Konstens Natt i Åbo.

Under studietiden studerade jag också musik vid sidan av statsvetarstudierna. Professor John Rosas var min lärare. En dag sa han att han behövde en basist i Akademiska orkestern, och att han kunde lära mig grunderna. Rosas var ju själv cellist. Jag övade flitigt och snart fanns jag med i den då ganska lilla AO. Jag kände mig nog lite som proffsbasisten Gustav Vilhelm Backas som spelade i början av 1900 talet i Helsingfors stadsorkester. Ett nytt verk av Sibelius skulle uppföras. Han tyckte att basstämman var orimligt svår och uteblev från genrepet med tanken att inte alls ställa upp. Följande dag då han var på torget kände han en tung hand på sin axel och där stod kompositören själv som undrade varför han inte var på genrepet. Han sa vad som var orsaken. Men Sibelius sa' uppmuntrande åt honom: "Gör som alla andra, fuska där det behövs." Backas deltog i uruppförandet...

Under nära 30 år i Vasa hade jag inte rört en basfiol överhuvudtaget. Men efter flyttet till Pargas 1996 såg jag en notis i PK att Pargas Amatörorkester behövde en basist. Jag ringde ordföranden Lisa Söderblom och sa' att jag var intresserad men att jag inte hade någon bas och att jag inte hade spelat på 30 år. Det

visade sig att orkestern hade en bas och att jag var mer än välkommen.

Märkligt nog hittade fingrarna rätt snart de rätta ställena på basfiolens långa hals och det kändes trevligt att igen vara med i en orkestergemenskap. Uppträdandena vid adventskonserterna i Pargas kyrka var alltid en upplevelse och inte minst när en stor kör och en fullsatt kyrka klämde i med Hosianna. Ett av de starkaste minnena från mina år i orkestern var vår medverkan med 70 andra amatörmusiker vid den finlandssvenska sångfesten i Esbo 2001. Där spelade vi Sibelius "Andante Festivo" under Leif Segerstams ledning. Så fullblodsproffs som han var tog han ändå hänsyn till att skaran som han ledde bestod av amatörer. Så bra hade vi aldrig spelat förut. Ett minne för livet.

Att spela i orkester är gemenskap. En grupp människor med instrument som låter mycket

olika och som under dirigentens ledning ska tolka en kompositörs avsikter med sin notskrift. Det gäller att ha ögon och öron med sig. Titta på dirigenten, var beredd på dirigentens slag nedåt på ettan i varje takt. Då vet du var vi är i noterna. Och räkna taktdelarna. Inte minst när du har paus. Du vill ju inte vara solist när det inte är meningen. Och lyssna på dina medspelare. Och kolla stråkföringen. Och var extra noga med starten och avslutningen. Publiken märker tyvärr om vi är i otakt. Att spela i orkester eller att leda den är att ha ett gemensamt mål: att kunna tolka kompositörens avsikter och att bjuda publiken på en stunds upplevelse som bidrar till guldkanterna i livet.

Kurt-Erik Långbacka

Foto: Gun Nordin, Fotoklubben

Vitkindade gäss - svårlöst problem

De vitkindade gässen har lämnat Centralparken för länge sedan. Avföringen som låg kvar på gräsmattorna och längs gångarna är borta. Gräset längs Kyrkgropens stränder har igen täckt sanden. När jag skrev om gässen hösten 2013 fanns det sexton vitkindade gäss i Centralparken, nu i höst fanns det cirka 500.

Vitkindade gäss är som individer sympatiska och helt orädda för människor. När man kommer närmare än två meter till fåglar som ligger bredvid gångvägarna i Centralparken reser de sig och börjar långsamt gå undan. Går man efter dem vänder de på huvudet, tittar på en och hela flocken muttrar förnärmat när de går undan.

Gässen är ju helt oskyldiga. En grunddrift hos alla djurarter är att föröka sig och utnyttja de resurser som står till buds. Människan är den som gett möjlighet för gässen att breda ut sig explosionsartat. Det började med att man under 1987-90 släppte ut 52 ringmärkta gäss som kläckts på Högholmen i Helsingfors. Tydligt hade man fördjupat sig i "Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige" där tamgåsen Märten följer med vildgässen norrut på vårflyttning med Nils Holgersson på ryggen. Man hade räknat med att de utsläppta gässen följer med de vilda vitkindade gässen när de flyger förbi på väg till Novaja Zemlja. Så gick det inte! De utsläppta gässen har

förökats jättesnabbt och fått flera tusen avkomlingar i Helsingforstrakten.

I Åbo dök de två första vitkindade gässen upp på hösten 1984. Det var två ringmärkta rymlingar från Skansen i Stockholm. Våren 1985 kom de tillbaka och häckade på en liten ö utanför Runsala och fick två ungar. Under hösten försvann hanen, men på våren 1986 kom honan tillbaka med sina två ungar och försökte häcka tillsammans med den ena ungen. Försöket misslyckades, men följande vår kom de tre gässen igen tillbaka och nu lyckades häckningen och resultatet blev fyra ungar. Den åboländska stammen är ättlingar till denna lilla grupp närbesläktade fåglar.

I höst i september hade vi totalt 32900 vitkindade gäss som fått sin uppkomst från rymlingar från Skansen och utsläppta fåglar från Högholmen. De gäss som är avkomlingar till gäss födda och uppvuxna i fångenskap har anpassat sig för ett liv i våra trakter och har ingen nedärvd koppling till tundran i Sibirien. De hålls här och kommer att förökas här tills de stoppas. Gässen finns med i EU:s fågelskyddsdirektiv och är fridlysta. Fåglarna häckar i huvudsak ute på öarna i skärgården, men kommer efter häckningstiden till tätorternas parker. De trivs i en omgivning med kortklippt gräs. Det förvånar mig att de inte invaderat golfplanerna. Kanske gräset där är av annan sort än det normala på gräsmattor. I Åbo har man gjort experiment med att beså gräsmattorna med gräs som gässen inte tycker om. Ännu har ingenting hörts om resultaten, men om det fungerar skulle det vara ett elegant sätt att freda parkerna för människor utan att behöva skjuta fåglar.

Hur kan man minska beståndet? Politiker börjar vara mogna att försöka få vitkindade gäss och storskarvar överflyttade till EU:s lista över jaktbart vilt. Hur jakten skulle genomföras i praktiken är ett verkligt problem. Under häckningstiden får gässen inte jagas och när häckningen är över flyttar de till

tätorternas parker där man inte har möjlighet att idka jakt.

Sen har vi ännu problemet med de hundratusentals gäss som häckar på Novaja Zemlja. De har i århundraden flyttat på vårarna längs Finska Viken in till Vederlax, tagit kurs mot Vita havet och vidare till häckplatserna på tundran. Vårflyttningen sker mellan 15 och 25 maj och samlar stora skaror av fågelskådare till Vederlax. Tidigare har gässen rastat i Estland både på vår- och höstflyttning. I sällsynta fall har man iakttagit enskilda fåglar eller små grupper som landat på finsk mark. Nu har plötsligt hundratusentals gäss börjat rasta i Savolax. Det finns än så länge ingen förklaring till varför de har valt att rasta i Finland. Gässen förstör skörden för många jordbrukare och förorsakar stora kostnader för staten i form av ersättningar för skördeskador. Myndigheterna har beviljat 115 odlare rätt att skjuta 20-40 gäss var. Till beslutet har fogats villkor som verkar löjliga, de fåglar man skjutit får absolut inte användas som mat. Kadavren kan lämnas kvar på åkern, för att skrämman andra gäss. De måste då märkas med en numrerad plastbricka som man får av myndigheterna.

Skyddsjakten på fåglar är inte en åtgärd som löser problemet, gässen skrämms bort till andra odlingar. Staten planerar att ordna så att man reserverar åkrar som man odlar enbart för gässen.

Genom att skjuta ett litet antal fåglar försöker man styra över gässen till de åkrar som reserverats för dem. Måne det kommer att lyckas? Det finns ingen lösning som kommer att hindra fåglarna från att landa i Finland när de en gång har ändrat sitt beteende!

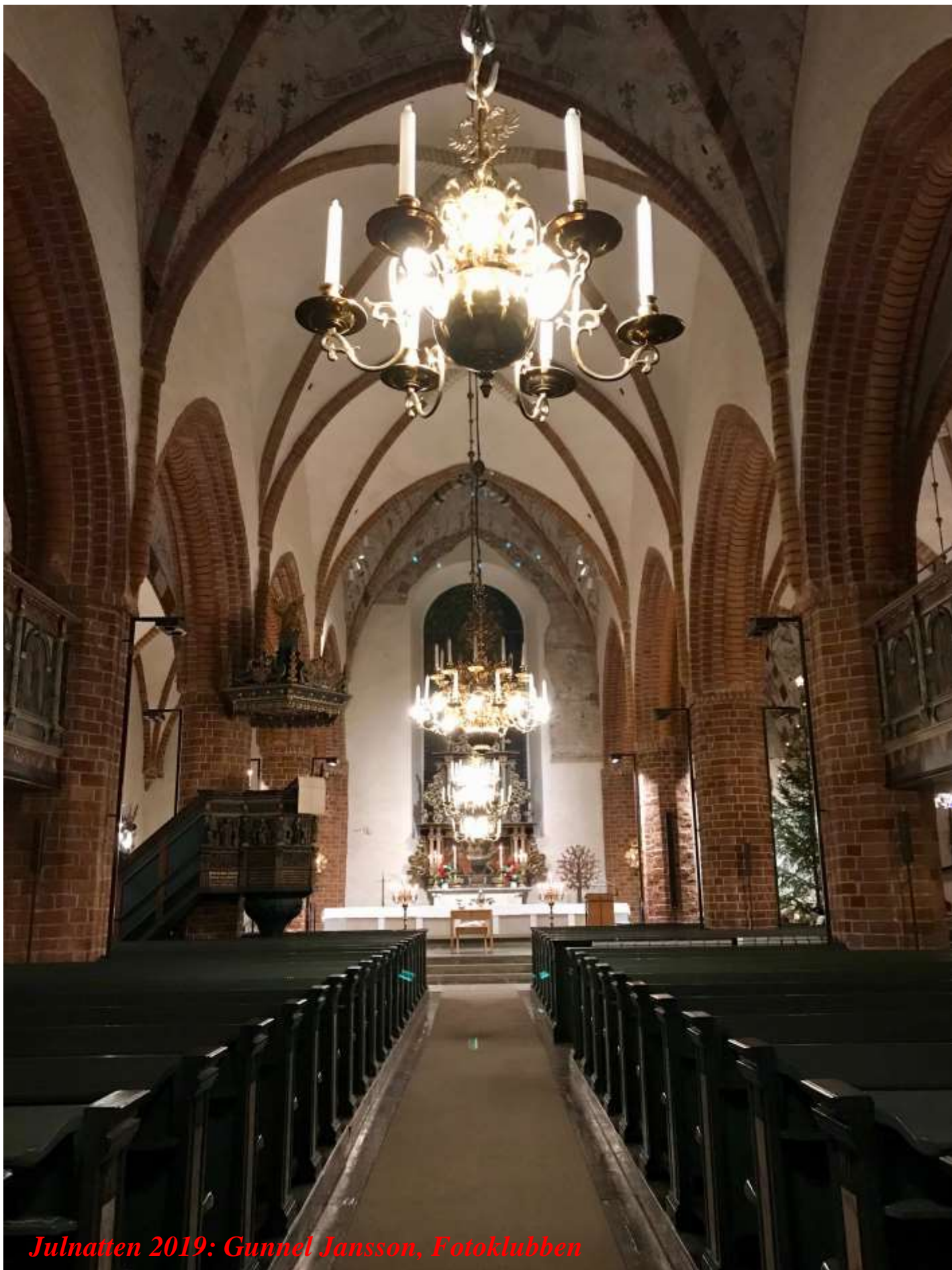
Från Norden reser grupper av fågelskådare till Malta för att störa jakten på "våra" småfåglar och protestera mot att man där fångar trastar, bofinkar och ortolansparvar i stora mängder och säljer dem till restauranger. Tänk om vitkindad gås överfördes till jaktbart vilt och storskalig jakt skulle inledas i Savolax. Skulle vi då acceptera att ryssar från Novaja Zemlja kommer till Savolax och protesterar mot att vi skjutit "deras" gäss? Det var bara en absurd tanke!

Problemen med de vitkindade gässen har inga enkla lösningar.

Text och bild Kari Penttinen

Stor flock i Elimäki

Julnatten 2019: Gunnel Jansson, Fotoklubben